

Навчаємось про ліс у лісі

Лісова педагогіка: мета, завдання, приклади

ЛЕСЯ ЛОЙКО, Голова ГО ФОРЗА

м. Київ, 11-12 жовтня 2021 року

Громадська організація «АГЕНТСТВО СПРИЯННЯ СТАЛОМУ РОЗВИТКУ КАРПАТСЬКОГО РЕГІОНУ «ФОРЗА»

www.forza.org.ua

Агентство сприяння сталому
розвитку Карпатського регіону
«ФОРЗА»

[en](#) [укр](#)

[ПРО НАС](#) [НАШІ ПРОЕКТИ](#) [НОВИНИ](#) [ПУБЛІКАЦІЇ](#) [КОНТАКТИ](#)

[ХТО МИ](#) [ЩО МИ РОБИМО](#) [ЩО МИ ПРОПОНУЄМО](#) [ПАРТНЕРИ](#)

Про нас

Агентство сприяння сталому розвитку Карпатського регіону «ФОРЗА» є професійною, незалежною, недержавною, некомерційною та неприбутковою громадською організацією.

Знайомство Шишкофон

Медальон

Отримати -
Привнести

Що для
мене ліс?

Привабливий образ природи

Створення привабливого образу природи – умова позитивного ставлення суспільства до навколишнього природного середовища

Лісова педагогіка в контексті зміни клімату

Акцент на відновленні лісів
як ефективної дії у відповідь
на вплив зміни клімату

А лісова педагогіка - це
дієвий засіб для усвідомлення
дітьми важливості лісів,
необхідності їх раціонального
використання, захисту та
відновлення

Покоління Z та Alpha

ВКЛЮЧАТИ В МЕТОДИКУ ЛІСОВОЇ ПЕДАГОГІКИ

Greatest and Silent Gen - Born between 1909-1945 28 Million 73 or Older 14% of Adults - Health Care Consumers "Grandchildren" Spending - Delayed Gratification - Moderation - Discipline 	Baby Boomers - Born between 1946 – 1964 73 Million - Ages: 54 – 72 32% of Adults - Multi-generational Consumers - Drivers of Growth in Leisure/Hospitality - Still Individualistic and "Rebels" - Starting to think about retirement - Forever Young 45 Million Grandparents 	Gen X - Born between 1965 - 1979 66 Million - Ages: 39-53 25% of Adults - Boomer Parents - Divorced Parents - Insecure - Practical in Consumption - Diversity - Responsible - Use Web Extensively
Gen Y / Millennials - Born between 1980 - 1994 72 Million - Ages: 24-38 29% of Adults - Ethnically Diverse - Tech Savvy - Multi-Tasker - Need Lots of Input - Prefer Health to Wealth - Prefer Mobile Communication 	Gen Z - Born between 1995 – 2010 65 Million - Ages: 8 – 23 - Structured Schedules - Over Managed - Info in Short Grabs - Multi-Tasker - Tech Savvy/Omni cultural - The "I" Generation 	Gen Alpha - Born between 2010-2025 - Currently 20 million - Ages: 7 and under - Digital - Tech Savvy - Online shoppers, learners - Extremely coddled by parents - Will be extremely educated

Конус досвіду/навчання Едгара Дейла: як зробити навчання більш ефективним?

Що таке лісова педагогіка, які її цілі?

Лісова педагогіка - це складова сучасної екологічної освіти, що полягає у навчанні про ліс як еко-систему та вихованні у людини навичок сталого способу життя на прикладі лісу

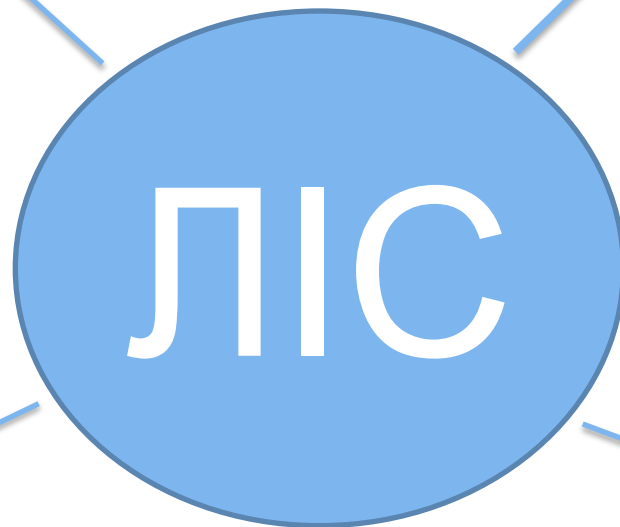
навчання про ліс у лісі

Навчання “про ліс в лісі” = лісова педагогіка

Місце для навчання

Предмет навчання

Дідактичний матеріал
для навчання

Мета

Важливість лісової педагогіки

Лісова педагогіка пропонує простір для освіти і виховання, отримання ключових знань та навичок для посилення відповідальності відносно навколишнього природного середовища з наголосом на лісові екосистеми.

ЛП є цінною альтернативою вирішення суспільно-важливих проблем з точки зору:

- економіки – вигоди, що пропонує ліс
- екології – стабільність природних екосистем
- здоров'я – позитивний вплив лісу на людину
- суспільства – взаємодія між людьми та природним середовищем

Лісова педагогіка спрямована на три типи навчання

1. Когнітивно-пізнавальне ...ГОЛОВА
2. Поведінкове (соціально-емоційне) ...СЕРЦЕ
3. Розвиток психо-моторики ...РУКИ

Методика лісової педагогіки

- Заходи націлені на усі цільові групи, в першу чергу на дітей та молодь
- Використовує активні методи і форми природничого/враженнєвого навчання та проектної освіти
- Не тільки надає інформацію, але і задіює емоційну сторону людини, сприяє набуттю навичок та цілісному розвитку особистості

В центрі уваги лісової педагогіки – ЛЮДИНА

Сприйняття в лісовій педагогіці- усі органи чуття

- бачити – усвідомити форми, кольори, конструкцію, порівнювати, малювати, спостерігати, збирати
- почути – розпізнавати, ідентифікувати, визначати місцезнаходження і імітувати звуки
- відчути аромат – розрізняти запахи та їх місцезнаходження
- відчути на дотик – ідентифікувати об'єкти, розпізнавати форми та властивості поверхні
- відчути на смак – збирати, обробляти та їсти лісові плоди

Впізнай
на дотик

Цільові групи

- Вихованці дитячих садочків
- Школярі загальноосвітніх шкіл та позашкільних закладів
- Молодь, студенти
- Особи з інвалідністю
- Дорослі
- Сім'ї з дітьми
- Люди літнього віку

Діти у садочках

Учні початкових класів

Учні середніх та старших класів

Студенти середніх спеціальних навчальних закладів та університетів

Дорослі, сім'ї з дітьми, літні особи

Люди з особливими потребами

Хто я?

Історія лісової педагогіки

Засновником лісової педагогіки є американець, природознавець і педагог Джозеф Корнелл з Каліфорнії

Розвинув методику так званого «безперервного навчання» - гнучкої системи, що враховує:

1. Активізацію ентузіазму – захоплення
2. Розвиток уважності
3. Безпосередній досвід
4. Спільне натхнення

www.sharingnature.com

Лісова педагогіка ґрунтується на:

- 1.Активізації ентузіазму – захоплення
- 2.Розвитку уважності
- 3.Безпосередньому досвіді
- 4.Глибокому усвідомленні

Виникнення та мережа лісової педагогіки

Європейська мережа
лісової педагогіки

www.forestpedagogics.eu

Чому гра
важлива?

Гра у лісовій педагогіці

Дітей потрібно вчити
змалечку розумінню
багатогранності природи, її
значення для суспільства в
цілому та кожної людини

Важлива складова навчання
про природу – досвід, який
діти можуть отримати в
ігровій формі безпосередньо
в лісі

Завдання гри у лісовій педагогіці

Наблизити дітей до явищ природи
та пов'язаних з ними фактів

Навчити екологічно мислити:

- знати і поважати закони природи
- вміти передбачити результат
втручань людини в навколишнє
ПС
- хотіти та вміти запобігати його
знищенню

Добираємо ігри

- вік
- темперамент
- смаки
- кількість учасників
- місце проведення
- матеріали і обладнання
- наявний час

Гра у лісовій педагогіці

Гра складається з 2-х частин:

- власне гри
- бесіди після неї, під час якої гравці усвідомлюють, які факти відтворювала гра

Без упорядкування та узагальнення отриманих знань під час бесіди після гри будь-яка гра втрачає результативність

Будь-яка запозичена гра – напівфабрикат, її потрібно допрацювати відповідно до мети заходу

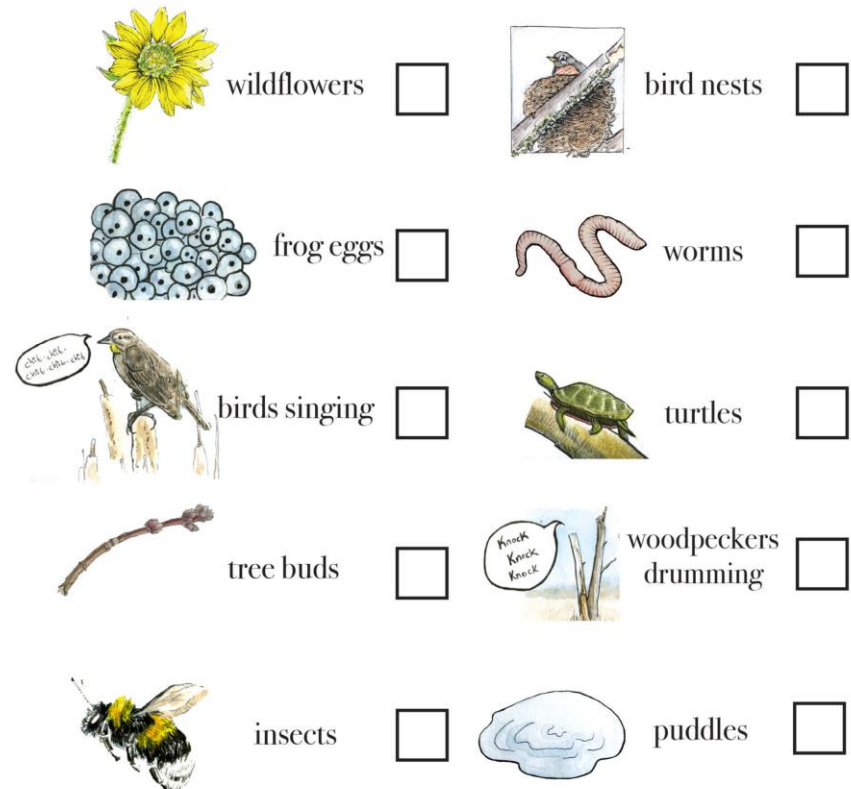
Важливо не перенасичити програму іграми та заходами, щоб учасники не перевтомилися і не виснажилися

Полювання
на скарби
(scavenger hunt)

Полювання на скарби-весна

Signs of Spring SCAVENGER HUNT

<https://www.youtube.com/watch?v=zyUH2DI5930&t=113s>

Полювання на скарби - літо

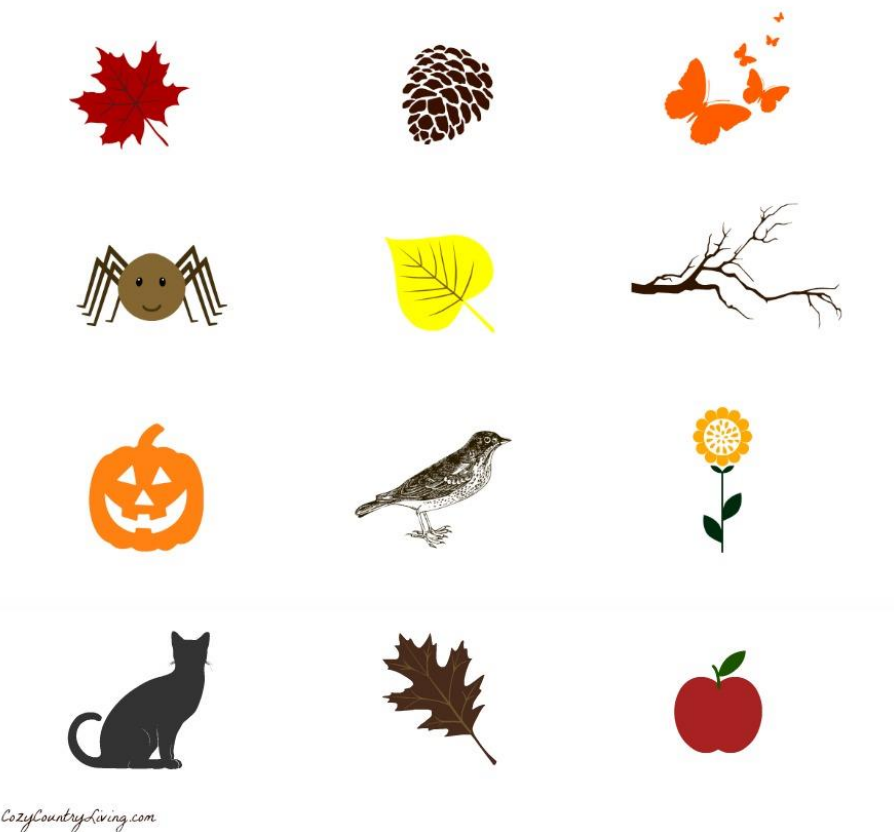
1. Green leaf
2. a coin
3. one piece of garbage
4. something red
5. a flower
6. a cool shaped rock
7. Get the signature from someone
8. a leaf with at least 3 points
9. a pinecone
10. find something crazy

Nature Walk Scavenger Hunt

Полювання на скарби -осінь

CozyCountryLiving.com

Free Printable

- Fall Scavenger Hunt - Can you find them all?

☐ Pinecone

☐ Bug

☐ Puddle

☐ Cloud

☐ Cat

☐ Twig

☐ Bird

☐ Evergreen Tree

☐ Red Leaf

☐ Spider Web

☐ Pumpkin

© 2016 Science Kiddo

Полювання на скарби -зима

Winter Scavenger Hunt

 Squirrel	 Pine Cone	 Flying Bird	 Feather
 Maple Leaf	 Bird Nest	 Tracks of a mammalian omnivore	 Twig
 3 Pieces of Litter	 Cat (no claws) Cat Track	 A Berry	 Cardinal
 Pine Needle	 Chickadee	 Oak Leaf	 Dog (with claws)

Winter Scavenger Hunt

- ☐ 1. Dead Stick
- ☐ 2. Pinecone
- ☐ 3. Rocks
- ☐ 4. 2 Different Leaves
- ☐ 5. Twinkling lights
- ☐ 6. Something oval
- ☐ 7. Snow
- ☐ 8. Pine needles
- ☐ 9. Acorns
- ☐ 10. "Treasure"

Mission
impossible

Зазира́йте під
ваш стілець

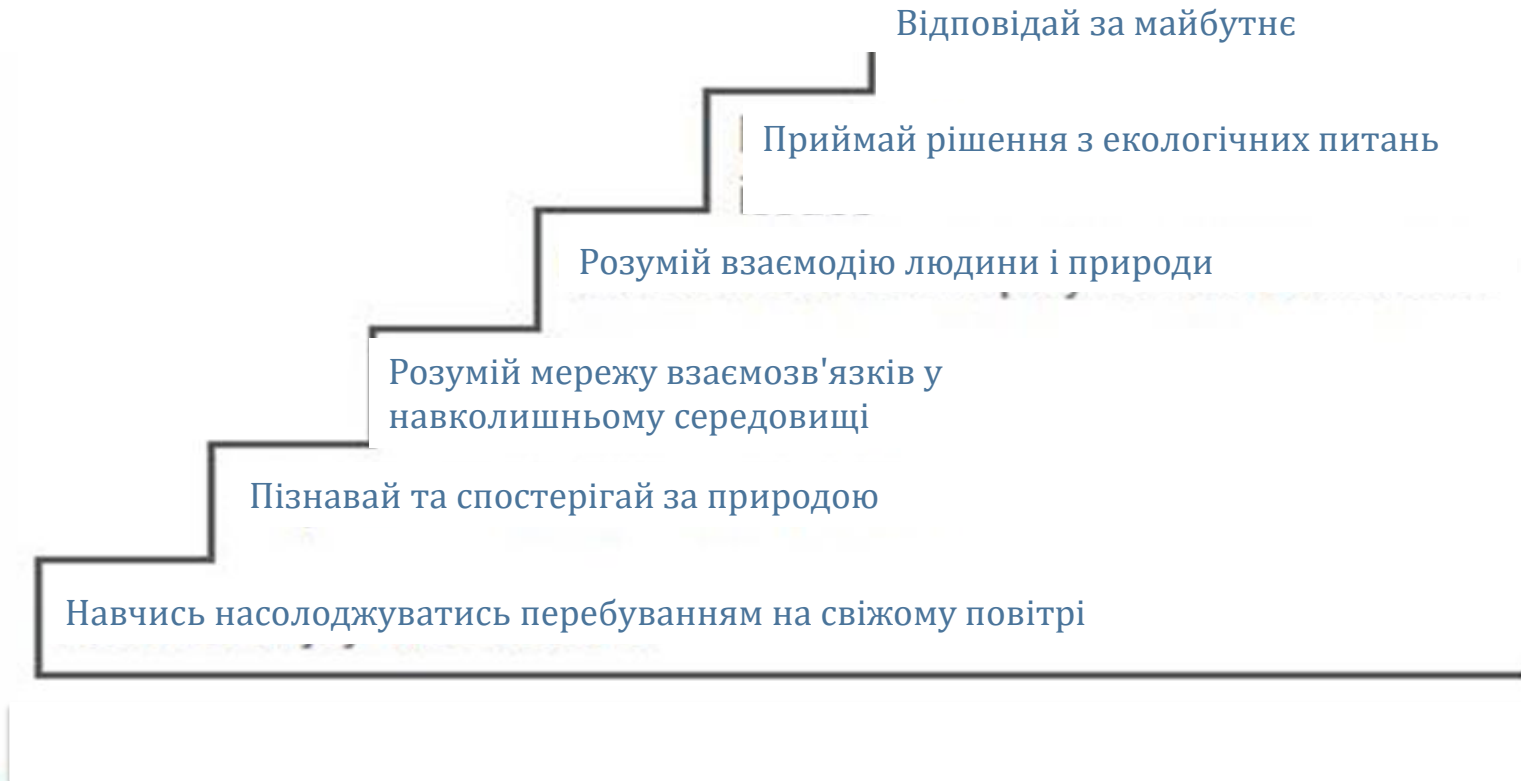
Знайдіть людину з
таким же кольором
завдання, як у вас

Відкрийте і
слідуйте
інструкціям

У вас є 30 хвилин
Час пішов!

Розвиток екологічної зрілості учнів

Педагогічні кроки екологічної зрілості

**Освіта для сталого розвитку –
У центрі уваги поведінка людей та взаємодія з природою**

**Традиційна екологічна освіта –
У центрі уваги елементи природи**

Педагогічні кроки описують розвиток екологічної зрілості учнів

Крок 1

Навчись насолоджуватись перебуванням на свіжому повітрі

- Навчитись відчувати природу
- Позитивні враження
- Розвивати позитивне ставлення до навколишнього середовища

Цей крок – найважливіший рівень для того, щоб ваше серце та почуття налаштувались на заняття на повітрі та прокинувся загальний інтерес до природи, природних процесів та взаємозв'язку людини з лісом

Заняття на свіжому повітрі

Першим критерієм для того, щоб навчитися насолоджуватись проводити час на свіжому повітрі – це проводити час на свіжому повітрі.

Оскільки ви використовуватиме почуття нюху, дотику, слуху щодо всього того, що відрізняється від світу в закритому приміщенні, то й покращуватимуться ваші відчуття

Photo: Anna Lena Albertsen, Norway

Важливо, щоб той час, який ви провели на свіжому повітрі, залишив позитивні враження, і враховував умови дитини

Крок 2

Пізнавай та спостерігай за природою

- Пізнавай та спостерігай за природою
- Заняття в лісі по спостереженню

Ці знання не змінюють поведінку, але дають нам кращу основу для роздумів та особистої адаптації поведінки

Мистецтво виробів з природних матеріалів для дітей (ленд-арт)

Ленд-арт (мистецтво виробів із природних матеріалів) – це візерунки, скульптури або малювання в ландшафті з використанням елементів природи. Робота може бути інтегрованою в ландшафт, аби виділятись.

Photo: Rainer Schall, Germany

Крок 3

Розумій мережу взаємозв'язків у навколишньому середовищі

- Пізнавай мережу взаємозв'язків у навколишньому середовищі

Знання та розуміння екологічного взаємозв'язку між окремими видами, в різних екосистемах та в межах більших територій з багатьма структурами призводить до кращого розуміння процесів природи

Харчовий ланцюг

Метою цього заняття є дізнатись більше про харчовий ланцюг та підвищити свою інформованість про взаємозв'язок та взаємозалежність різних видів

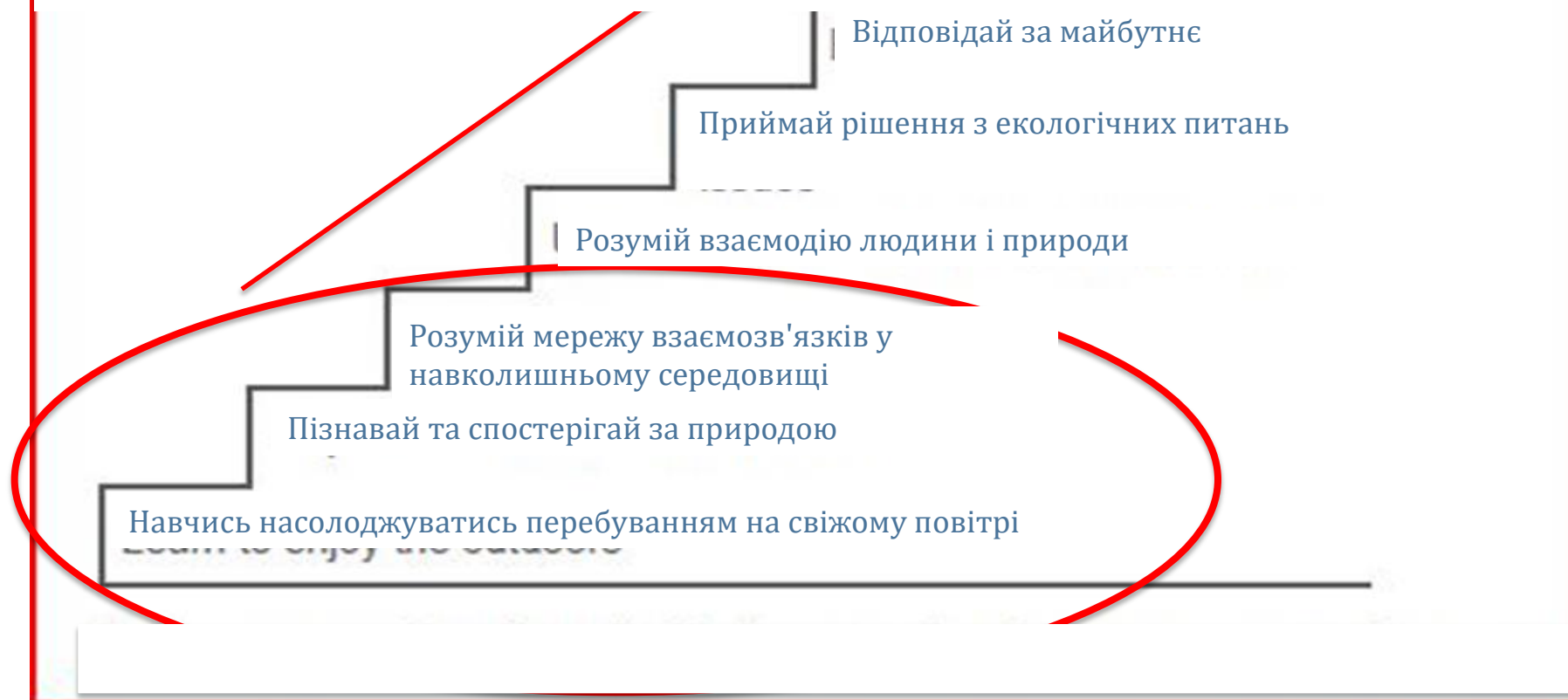

Photo: Anna Lena Albertsen, Norway

SKOGKURS

Педагогічні кроки екологічної зрілості

**Освіта для сталого розвитку –
У центрі уваги
поведінка людей
та взаємодія з
природою**

**Традиційна екологічна
освіта –
У центрі уваги елементи
природи**

Педагогічні сходи описують розвиток екологічної зрілості учнів

Крок 4

Розуміння взаємозв'язку між людиною та природою

- Розуміння взаємозв'язку між людиною та лісом
- Розуміння потенційних конфліктів, які можуть існувати між різними зацікавленими сторонами
- Відображення всіх функцій, які виконує ліс для людей; культурна, соціальна, екологічна, економічна
- Розуміння балансу між цими точками зору – ключ до вивчення того, як людина взаємодіє з лісами

Приклад заняття – досліджуємо ліс

Людина завжди використовувала ліс та використовує його сьогодні, хоча спосіб використання з роками міг змінитись.

Якщо добре пошукати, можна знайти сліди як стародавньої, так і нещодавньої людської діяльності

Photo: Nina Ree-Lindstad, Norway

Крок 5

Приймати рішення з екологічних питань

- Визначити теми, де можливі потенційні конфлікти інтересів
- Порозуміти причини різних поглядів
- Приймати кращі рішення та здійснювати альтернативні дії
- Навички зі ставлення правильних запитань – ключ до збору надійної інформації
- Маючи широкий діапазон інформації про різні точки зору можливо серйозно працювати із конфліктом інтересів між різними думками та сформулювати власну думку на основі надійної інформації

Приклад заняття – конфлікт інтересів

Ліси виконують багато функцій для людей. У когось економічні інтереси, деякі піклуються про ліс через його соціальну та культурну цінність, а є такі, кому важлива біологічна цінність лісів.

Всі точки зору рівноцінно важливі та представлені зацікавленими сторонами, які захищають свою думку.

Якщо зацікавлених сторін кілька, може виникнути конфлікт інтересів.

Крок 6

Мати відповідальність за майбутнє

- Розуміти, що насправді означає “сталий розвиток”
- Відповідати за власні дії
- На основі освіти та знань сучасні громадяни можуть приймати обґрунтовані рішення для підтримки та удосконалення сталого способу життя.
- Робота з темами відповідальності сприяє розповсюдженню знань та інформації для того, аби підтримати майбутніх споживачів та політиків у прийнятті кращих рішень

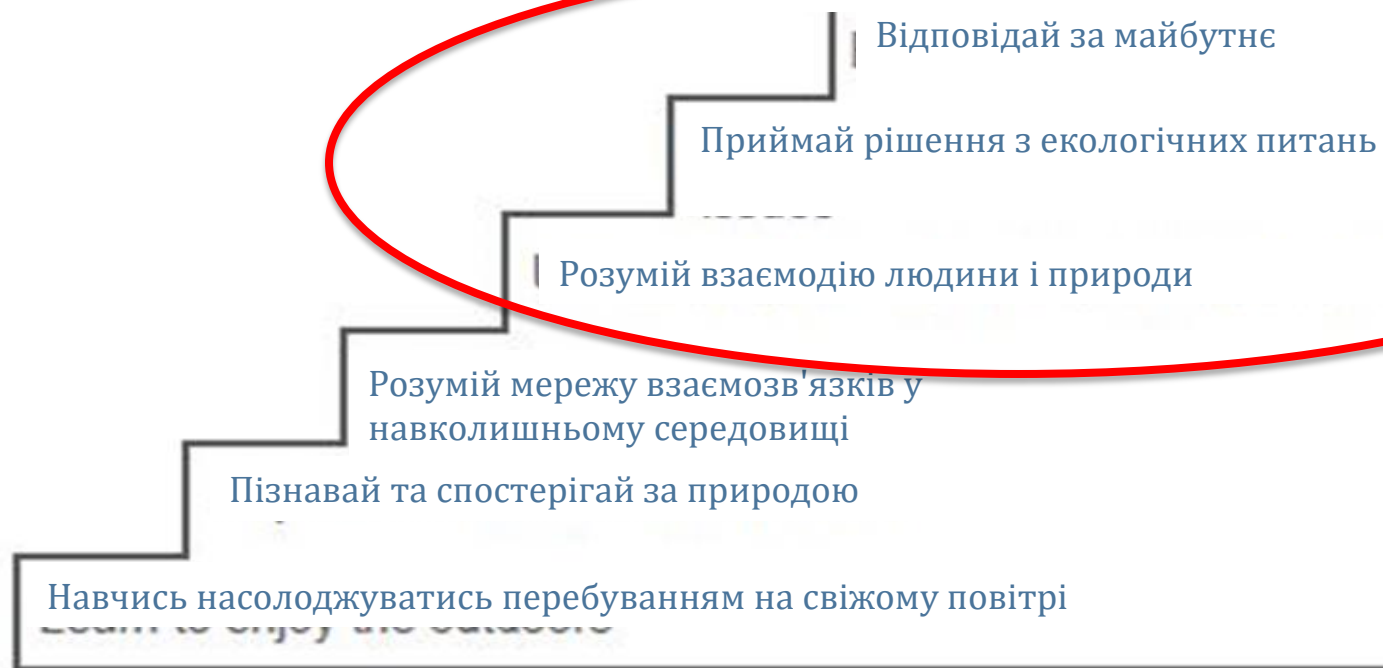
Об'єкти та/або фото об'єктів

Розуміння «сталого розвитку» та власної поведінки –
це ключ до змін у власних підходах та діях

SKOGKURS

Педагогічні кроки екологічної зрілості

**Освіта для сталого розвитку –
У центрі уваги
поведінка людей
та взаємодія з
природою**

**Традиційна екологічна
освіта –
У центрі уваги елементи
природи**

Педагогічні сходи описують розвиток екологічної зрілості учнів

Впізнай дерево

Практичне завдання –
розробити сценарій
екскурсії

Практичне завдання –
демонстрація та
аналіз

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ
Леся Лойко, ГО ФОРЗА, www.forza.org.ua

Вдячні за надані матеріали, використані в презентації, НЛЦ, Словаччина та Skogkurs, Норвегія